

rigt var meget reserveret, udtalte i den Anledning, at naar vi vedtog dette, om vi end søgte, at det var et vanskeligt, et tilbøieligt Omme, saa maatte vi dog huske paa, at det var myndige Mænd, som skulde købe disse Obligationer. Jeg siger, dette Argument betyder ikke saa meget. I hele Grundningstiden her i Landet fik vi adskillige Aktieselskaber oprettede, og de bleve ogsaa af med deres Aktier. Det var store Kapitaler, der blev udgivne og spildtes den Gang, og det var sandelig ogsaa myndige Mænd, der købte disse Aktier, men de brændte sig alligevel. Derom kan man nu sige, at Aktieselskaberne dannes i Tillid til de Mænd, der staa i Spidsen, Gründerne, men her er det Tale om en ved Lov af Staten oprettet Kreditforening. Denne Sag her faar et langt mere fast og solidt Præg paatrykt af den lovgivende Myndighed her i Landet, og vi skulle ikke være sikre paa, at ikke adskillige kunde komme lige saa frem til Stade med disse Obligationer, som tidligere med Aktierne, og saa nytter det ikke at sige, at de ere myndige Mænd. Jeg tror derfor vedblivende, at vi paadrage os et større Ansvar ved at vedtage dette Lovforslag end ved at nægte dets endelige Vedtagelse; det sidste skal jeg derfor tillade mig at anbefale.

Ordføreren (C. Hage): En enkelt Bemærkning af det ærede Medlem maa jeg dog sige et Ord til. Grunden til, at der overhovedet kræves Lovhjemmel til en Kreditforening, er, som jeg allerede fremhævede ved 2den Behandling, kun den, at for at en Kreditforening praktisk taget skal kunne virke, behøver den Stempelbegunstigelse. I og for sig kræves der ingen Lovhjemmel her i Landet til at oprette Kreditforeninger. Lovhjemmel behøves kun af det praktiske Hensyn, at en Kreditforening ikke vil være i Stand til at faa sine Obligationer affatte, jaafremt der, hver Gang de skifte Gjer, skal betales Stempelafgift. Hvis det samme var Tilfældet med Aktier, vilde ethvert Aktieselskab, der oprettes her i Landet, ogsaa kræve Lovhjemmel; men ifølge vor Stempellov kunne Aktier transporteres stempelfrit, og derfor behøve Aktieselskaber ingen Lovhjemmel. Stempelpligten er den eneste Grund, som nødvendiggjør, at man overhovedet henvender sig til Lovgivningsmagten i dette Anliggende. Det, som altsaa Lovgivningsmagten gør ved at give sit Samtykke til, at en Kreditforening træder ud i Livet, er ikke paa nogen Maade, at den paatager sig nogen Garanti for Foretagendets Soliditet, men kun det, at den erkender, at der efter Omstændighederne ikke er Grund til at

nægte den Stempelbegunstigelse, som andre lignende Foreninger tidligere have opnaaet. Nogen videre eller anden Betydning har Lovgivningsmagtens Tilladelse aldeles ikke. I øvrigt er netop det Eksempel, som det ærede Medlem fremdrog til Advarsel, meget betegnende med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvor vidt det er ønskeligt, at Staten udøver et vidtgaaende Tilsyn med økonomiske Foretagender. Han sagde, at i de Tider, da man foretog en Masse Gründungen, blev der tabt mange Penge ved Aktieforetager. Ja, det er fuldstændig rigtigt. Men der er dog vist alligevel ikke mange, der ville ønske, at Statens Samtykke skulde kræves for at danne Aktieselskaber. Dette er ikke ukendt andet Steds; f. Eks. i Østerrig kræves Statens Samtykke til Aktieselskaber. Men Erfaringen taler ikke for, at dette just er Midlet til at hæmme Spekulationslyst eller forebygge Kriser, tværtimod har Østerrig i vor Tid været Skuepladsen for en af de mest gevaltige Kriser, man nogen Sinde har set. Det Standpunkt, hvorpaa jeg overhovedet mener, at Statsmagten i denne Sag bør stille sig, er det, at naar der ikke er særlig Anledning til at antage, at en Forening som denne, naar den bliver ledet fornuftig, ikke skulde kunne arbejde tilfredsstillende, saa er der ikke berettiget Grund for Lovgivningsmagten til at modsætte sig den. Der er i det hele taget visselig hverken gennem de Erfaringer, vi selv have gjort, eller gennem dem, andre Lande have gjort, nogen Anledning til at antage, at Udøvelsen af et Formynderskab fra Statens Side vil frembringe nogen heldig Virkning i økonomisk Henseende.

Formanden (Høgshro): Folketingsmanden for Vejle Amts 6te Valgkreds (C. Sørensen) har Ordet for en kort Bemærkning.

C. Sørensen: Jeg tror dog, den ærede Ordfører noget undervurderer Betydningen af, at en Kreditforening bliver oprettet ved Lov. Det er aabenbart, at overfor Publikum, de eventuelle Laangivere, Obligationstøberne i Ind- og Udlandet, bliver det noget ganske andet, enten det er en Kreditforening, der udfæder sine Obligationer i Henhold til Lov af den og den Dato, eller det er en privat Kreds af Mænd, der siger: Her ere vi 17 Teglværksejere og 5 Sædefogere og nogle flere; vi ere solidarisk ansvarlige og have flaaet os sammen, ville I indlade jer med os, og laane os et Par Millioner, saa skulle I faa vore Obligationer. Det er aabenbart, at Publikum overfor de